

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук
Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕВОЛЮЦІЯ ГРУНТІВ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність Н1 Агрономія

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2
від “23” вересня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Еволюція ґрунтів
Викладач	Григорів Ярослава Ярославівна
Контактний телефон	(0342)59-61-72
E-mail викладача	yaroslava.hryhoriv@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	2/3
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно або дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Опис дисципліни

Еволюція ґрунтів є одним із спецкурсів, який читається для студентів-магістрів спеціалізації «Моніторинг ґрунтів та відновлення їх родючості». Основною метою курсу є поглиблення знань студентів про розвиток ґрунту як особливого біокосного природного тіла та особливості його функціонування, взаємодії з навколишнім середовищем. Важливим завданням курсу є розширення знань студентів про особливості філогенезу та онтогенезу ґрунтів.

Курс узагальнює отримані професійні знання, дозволяє використовувати світовий досвід у дослідженні ґрунтів, сприяє продуктивному спілкуванню майбутнього спеціаліста з колегами і конструктивній передачі інформації спеціалістам інших дисциплін.

Мета та цілі курсу

Основною **метою** курсу є поглиблення знань студентів про розвиток ґрунту як особливого біокосного природного тіла та особливості його функціонування, взаємодії з навколишнім середовищем. Важливим завданням курсу є розширення знань студентів про особливості філогенезу та онтогенезу ґрунтів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Еволюції ґрунтів” є:

- - ознайомитись із зародженням та розвитком еволюційних ідей в класичному генетичному ґрунтознавстві;
- вивчити роль і місце процесів ґрунтоутворення в еволюції ґрунту;
- встановити вплив кількісного і якісного складу основних фаз ґрунту на процеси онтогенезу;
- навчитись прогнозувати зміни фізико-механічних властивостей ґрунту при його еволюції.
-

3. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності

ЗК1 - здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

СК7 - Здатність самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових та рослинних зразків.

Програмні результати навчання

ПРН2 - інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії;

ПРН4 - Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

3. Структура курсу

4. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
3	Н1 Агрономія	2	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб
Історичний розвиток вчення про еволюцію ґрунту, еволюційні ідеї в класичному ґрунтознавстві	2		6
Визначення кількісних і якісних показників вмісту гумусу та гранулометричного складу як базових ознак зрілості ґрунту	2	2	4
Ґрунтові процеси як основа філогенезу та онтогенезу ґрунту.	2	2	6
Абсолютний та відносний вік ґрунту та методи його вивчення.	2	2	10
Методи польової діагностики ґрунтів при аналізі ступені зрілості та розвитку профілю ґрунту	2	2	4
Методи вивчення еволюції ґрунтів: генетичний аналіз, режимні спостереження, методи моделювання, палеогеографічний та порівняльно-історичний методи.	2	2	10
Генетичні ознаки зрілих (клімаксових) та молодих ґрунтів, що перебувають в	2	2	10

активному розвитку.			
Методи визначення ґрунтових режимів при визначенні еволюційної стадії розвитку ґрунту	2	2	10
ЗАГ.:	16	14	60

5. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів ЗО отримує під час проведення практичних занять; 50 балів здобувач освіти отримує за складання заліку.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 5 завдань кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Практичні заняття	При оцінюванні практичних занять враховується: рівень теоретичної підготовки та виконання завдань для СРС, розуміння мети та завдання роботи, самостійність та акуратність виконання і оформлення роботи, якість отриманих результатів, заповнення таблиць, виконання малюнків тощо, логічність та грамотність зроблених висновків.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав ЗО. Здобувач освіти допускається до заліку за умови виконання усіх запланованих видів робіт та отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика дисципліни передбачає дотримання правил поведінки ЗО і викладачів, передбачених Кодексом честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Відвідування занять	ЗО зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку. ЗО зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.

8. Рекомендована література

1. Тихоненко Д.Г. Еволюція ґрунтів. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2011. 73 с.
--

2. Позняк С.П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів: підручник. Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка. Частина 2., 2010. 284 с
3. Тихоненко Д.Г. Еволюція і класифікація агрогенних ґрунтів України. Чернівці: Чернів. ун-т. – т.4, Вип. 1, 2012. С. 96 – 100.
4. Тихоненко Д.Г. Еволюція ґрунтів: методичні вказівки для навчальної та самостійної роботи магістрів спеціальності 8.090101.03 «Експертна оцінка ґрунтів» денної форми навчання. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2014. 26 с.
4. Григорів Я.Я., Климчук М.М. Формування поживного режиму чорнозему опідзоленого в короткоротаційних сівознах. Таврійський науковий вісник. 2020. Вип. 112. С. 47-54
5. Шуйский Ю. Д. Фізико-географічне прогнозування і експертиза: навчальний посібник для студентів географічних спеціальностей. Одеса: ЧП Кратопрінт К°, 2011. 107 с.

